

De soort behoort thuis in de Alpen, Pyreneeën, het Scandinavisch hooggebergte en den Kaukasus, wordt echter reeds aangetroffen in het Duitsche Middengebergte en verspreidt zich blijkbaar van daar in Noordelijke richting. De ♀♀ gelijken op *B. lapidarius*, echter is evenals bij *B. pomorum* segment 3—6 rood behaard; van de laatste echter door den zeer korten kop te onderscheiden. De ♂♂ zijn door de helder gele beharing van het geheele onderlijf van *B. lapidarius* te onderkennen.

Schalkhaar, Jan. 1922.

L. VUYCK.

EEN VISCHAREND OP HET NAARDERMEER.

DEN 19den Augustus bezocht ik het Naardermeer (en aan de Visscherij werd mij reeds gemeld, dat er zich sinds enkele dagen een onbekende vogel in de omgeving ophield, een roofvogel, aanmerkelijk grooter dan een krem (bruine kiekendief). De vreemde bezoeker legde een duidelijke voorkeur aan den dag voor hooggelegen punten en vooral op den kooipaai aan den Westtocht was hij herhaaldelijk aan te treffen.

Deze mededeelingen leken mij wel een nader onderzoek waard; het Naardermeer lokt nu eenmaal, dank zij zijn uitgestrektheid en zijn ontoegankelijkheid, allerlei minder algemeene gasten. Waar zullen de vogels, als zij eenmaal in het hart van ons land zijn terechtgekomen, ook een rustiger verblijfplaats vinden dan in dit nooit volprezen natuurmonument?

Onder het roeien liet ik de riemen herhaaldelijk zakken en dan tuurde ik vooruit, in de richting van den aangeduiden paal. Door een ongelukkig toeval was ik genoodzaakt, mij dien dag zonder kijker te behelpen en omdat de meeste roofvogels zich niet zoo licht met het bloote oog laten bespieden, sloeg ik mijn kansen niet al te hoog aan.

Van verre zag ik al, dat er een vogel op den paal had plaats genomen, doch het scheen niet gemakkelijk, om zoo dicht bij het dier te komen, dat de identiteit was vast te stellen. Om te beginnen bracht ik de boot zoo dicht mogelijk langs den kant en aanvankelijk roeiende, later het vaartuig aan riet en biezten voorttrekkende, trachtte ik den afstand tusschen mij en den vogel te verkleinen. Dat lukte wonderwel; van tijd tot tijd kreeg ik het dier te zien door ijle plaatsen in den rietzoom en niets wees er op, dat hij zich van mijn nadering bewust was.

Steeds nader kwam de boot; het terrein leende zich dan ook vrij goed voor een dergelijken sluiptocht. Maar door het betrachten van de noodige voorzichtigheid was de vaart ten slotte zoo gering geworden, dat bij een open plaats, daar, waar een zijslot rechthoekig op den hoofdtocht stond, de wind vat op de boot kreeg, vóór ik den overkant kon bereiken. Wel had ik van de riemen gebruik kunnen maken, maar de vrees, dat de vogel daardoor verjaagd zou worden, zonder dat ik hem behoorlijk had kunnen opnemen, heeft mij daarvan teruggehouden. Ik liet de zaak daarom op haar beloop, ging plat op den bodem van het vaartuig liggen en vol spanning wachtte ik af, tot de groote vogel tusschen het riet en de struikjes zichtbaar zou worden. Ik had niet anders dan een haastige vlucht verwacht, maar veel aanstalten werden daartoe niet gemaakt, zelfs niet, toen de boot volkomen zichtbaar was geworden.

Een kloeke vogel was het, zoo groot als een mantelmeeuw ongeveer en de kleurverdeling — de bovenzijde was in hoofdzaak donkergrijs, de onderkant helder wit — versterkte nog

een zekere mate van overeenkomst met den grooten zeevogel. Ook de forsche kop was in hoofdzaak wit; alleen ter hoogte van de oogstreek schemerden donkere vlekken en strepen. Het dier stond vrij hoog op de pooten en de vleugels, die min of meer los van den romp hingen, staken een goed eind voorbij den staart uit. Het lichaam werd vrijwel horizontaal gedragen, doch dit hield wellicht verband met den stevigen bries, die het krachtige vogellijf soms in een eenigszins deinende beweging bracht. Verder viel de zware en sterk gekromde snavel onmiddellijk op en met het bloote oog was het blauwgrijs van de washuid zelfs waar te nemen.

Er was geen twijfel mogelijk; de vogel vóór mij was een vischarend en al kan die nu niet tot de hoogst zeldzame bezoekers van onze omgeving gerekend worden, een alledaagsche ontmoeting was het toch allerminst, te meer nog, nu de vogel zich van zoo nabij liet gadeslaan.

Enkele keeren wendde de vischarend den kop naar mijn kant, doch ook toen vond hij blijkbaar nog geen aanleiding om op de wiken te gaan. Plotseling liet hij een heel zacht en vlug „ki-ki-ki” hooren en onderwijl ging het achterlijf omhoog en werd er een witte vloeistof krachtig uitgesproeid. Onmiddellijk daarna sloeg de vogel de lange vleugels uit en in een rustige vlucht zweefde hij weg, aanvankelijk laag, later allengs rijzende. Enkele malen trok hij zoo over mij heen; duidelijk was daarbij in de uitgespreide wiken, waarvan de punten der slagpennen een weinig uit elkaar weken, een driekante lichtbruine vlek waar te nemen, ongeveer ter hoogte van de vleugelbuiging.

De omgeving van de rustplaats heb ik aan een grondig onderzoek onderworpen, voor zoover de hooge en dichte plantengroei zulks althans toeliet. Een groote oppervlakte, een kring met een straal van meer dan drie mèter, was wit bevuild; terwijl de paal zelf de noodige sporen van den roofvogel droeg. Verder vond ik overal schubben en op den grond lagen allerlei vischresten, een halve baars zelfs. De paal moet dus wel een van de vaste plaatsen zijn geweest, waar de vischarend zijn prooi ging verorberen.

Vischarenden schijnen in het algemeen weinig schuw te zijn en in dat opzicht toont hij niet veel overeenkomst met de meeste zijner familieleden. De strandvoogd van Rottum heeft indertijd een vischarend uit een der kapen van dat eiland weggeschoten en ook dit dier was zoo weinig schuw, dat de voogd vrijwel recht onder hem kon komen te staan. En wie verder ingelicht wil worden over de groote mate van vertrouwelikheden van deze vogelsoort, moet er Abbott's „Homelife of the Osprey” maar eens op nalezen. Wel beschrijft hij den Amerikaanschen vischarend, doch het verschil tusschen beide soorten is, vooral ook wat de levenswijze betreft, uiterst gering.

Nog geen uur na de eerste waarneming roeide ik, nu van den anderen kant, opnieuw op den kooipaai aan en weer ontdekte ik den vogel op dat hooge punt. Andermaal wilde ik probeeren naderbij te komen en alles ging uitmuntend tot op een afstand van een dertig meter ongeveer. Maar ik kreeg den vischarend niet voldoende vrij te zien en terwijl ik bezig was een open plekje in den rietzoom op te zoeken, moet de vogel opgevlogen zijn. Een woest geluid, een heftig angstgeschrei, naar het mij voorkwam, hoorde ik op geringen afstand; ik schreef het toe aan een of anderen vogel, die door een kiekendief gegrepen en afgemaakt werd. Maar met diepe vleugelslagen kwam de vischarend boven het rietveld uit, een flinke visch in de klauwen torsende. Het bleek toen, dat het de gelukkige visscher was, die de verscheurende klanken uitstootte en dat geluid moet het zijn, hetwelk Abbott beschrijft als „gradually increasing to a frenzy of excitement at the last”.

Zoo laag kwam de vogel over mij heen zweven, dat ik in de pas gevangen prooi duidelijk een baars herkende, die niet veel onder het pond moet zijn geweest. De visch hing evenwijdig aan het vogellichaam en het schijnt, dat de vischarend zijn buit steeds op die wijze wegdraagt.

De vischarend van het Naardermeer moet, tijdens zijn verblijf aldaar, vrijwel van baars geleefd hebben, want ook de visschers hebben hem uitsluitend deze vischsoort zien vervoeren.

Wat heb ik het betreurd, dat ik de vischvangst zelf niet heb kunnen gadeslaan. Het

spieden naar buit en het grijpen er van moet een schouwspel bieden, dat men niet licht zal vergeten.

Intusschen had ik mijn reis voortgezet, doch al spoedig moest ik den steven weer wenden. De vischarend kwam weer aanzetten en in een prachtig uitgevoerde, langzaam dalende glijvlucht streek hij op den bekenden paal neer.

De dwarssloot kon mij nu geen parten meer spelen en onder beschutting van een wilgestruik zag ik kans de boot ongemerkt vast te leggen. De breede en dichtbebladerde struik bood een prachtige schuilplaats aan en van daar uit had ik een heerlijk gezicht op den grooten vogel, die geen steenworp afstands meer van mij verwijderd was.

De baars hing nog in een der klauwen; alleen de kop was reeds verdwenen. Volkomen rustig was de vogel niet en hij durfde zijn maaltijd niet voort te zetten. Een paar maal nam hij den wilgestruik scherp in het oog en soms maakte hij aanstalten om zich uit den weg te maken. De vleugels kwamen dan nog wat losser te hangen en de tweede klauw werd in de visch geslagen. Maar telkens overwon de vogel zijn vrees ook weer, totdat hij eindelijk opvloog, op de gewone wijze wegzweefde en zoo tot achter mijn struik kwam. Toen klonken er weer wilde kreten; in een ommezien had de vischarend zich tot op een behoorlijke hoogte opgewerkt en in een rechte lijn voortgaande, was hij spoedig uit het oog verdwenen.

Zelf heb ik hem niet meer ontmoet, maar van de bewoners van het Naardermeer weet ik, dat hij zich nog een week lang ongeveer heeft laten zien en het bezoek aan het natuurmonument is stellig op twee tot drie weken te stellen. En in dien tijd heeft de zeldzame gast tenminste onvoorwaardelijke veiligheid genoten.

J. DRIJVER.

HET PADDENSTOELENJAAR 1921.

MOCHT ik aan het einde van het zoo buitengewoon rijke, maar ook vermoeiende paddenstoelenjaar 1920 denken: „zóó elk jaar als je blijft niet, want dat is niet vol te houden,” ik heb mijn zin gekregen en de rust, de ontspanning is er dit jaar gekomen, nu door Pluvius' afwezigheid, veld en bosch slechts spaarzaam met „de Wondere Wereld der zwammen”, bedekt is geweest.

Behalve deze ontspanning was het voor een mycoloog (waarschijnlijk ook wel voor andere natuurliefhebbers) zeer interessant zulk een droog jaar eens mee te maken en eens te kunnen waarnemen, welke soort vochtminnend en welke dat niet is. Wat we aan de systematiek in zoo'n jaar tekortkomen, winnen we aan inzichten in de levenswijze en groeiomstandigheden van de verschillende soorten.

Laat ik dus uit mijne vele aantekeningen van dit jaar een greep doen en u daarvan een en ander vertellen.

Er zijn menschen, de wetenschappelijke mycologen, die denken dat dit jaar voor onze systematiek en voor de collectie een totaal verloren jaar is geweest, maar laat ik dan gauw vertellen, dat dit allermint het geval is en dat we, behalve vele z.z.'s van onze reeds bekende Fungi Flora, nog een 22 tal nieuwe soorten daarvoor hebben kunnen boeken. Zij, die dit denken, weten echter niet, dat er een paar jeugdige mycologen waren dit jaar, die zelfs uit den schraalsten oogst, steeds mooie dingen wisten te putten.

Spreekt ge een ander gedeelte van onze mycologen, de z.g.n. mycophagen of eters, dan zult ge hen eens hooren uitpakken over zulk een pracht-paddenstoelenjaar als 1921 was! Bij menschengeheugen zijn er in ons land (en naar ik hoor ook in 't buitenland, zelfs in Amerika) niet zooveel Champignons (Psalliota's) geweest als in 1921. Ze waren er al den 5en April en in November bij een vorst van 9° Fahr. kreeg ik ze nog toegezonden en vond